

„Zaufajcie dzieciom, bo one są twórcami przyszłości”

Celestyn Freinet

SZKOŁA MOICH MARZEŃ

Szkoła moich marzeń to szkoła oparta na filozofii Celestyna Freineta (1896 - 1966r.) – Twórcę „francuskiej szkoły nowoczesnej”.

Celestyn Freinet urodził się 15 października 1896 roku we francuskiej wiosce Gars, w ubogiej rodzinie chłopskiej. Po ukończeniu szkoły średniej rozpoczął studia w Nicei, jednak powołanie na front uniemożliwiło mu dalszą naukę. Jako inwalida wojenny, 20-letni Celestyn dostał posadę niewykwalifikowanego nauczyciela w wiejskiej szkole eksperymentalnej. Opracował własną metodę nauczania początkowego, eliminującą podręczniki szkolne i tradycyjne sposoby prowadzenia zajęć lekcyjnych. Metoda ta wykorzystywała swobodną ekspresję, aktywność i twórcze działanie dziecka. Jak sam podkreślał, najbliższa była mu twórczość pedagogiczna J.H. Pestalozziego. Zapewne w grę wchodziła także, tak charakterystyczna dla Freineta i Pestalozziego, orientacja na te warstwy społeczne, których edukacja ze względu na środowisko i biedę była utrudniona lub wręcz niemożliwa. Obu więc łączy wielka, niemal niespotykana, wrażliwość na niedolę ludu.

Freinet, podobnie jak część pedagogów europejskich i amerykańskich (np. J.Dewey), żywo interesował się dorobkiem pedagogiki sowieckiej, czego owocem był jego udział w 1925r. W pierwszej delegacji Zachodu do Związku Radzieckiego, gdzie spotkał się z Nadieżdą Krupską, żoną Lenina i zarazem współtwórczynią systemu oświaty w porewolucyjnej Rosji. Od 1926r., czyli od wydania broszury poświęconej jednej z opracowanych przez niego technik – Drukarnia w szkole – rozpoczął tworzenie ruchu pedagogicznego Nowoczesnej Szkoły Francuskiej. Efektem podjętych działań było powstanie w 1927r. Spółdzielni Nauczania Świeckiego. Rok 1929 przyniósł nowe zmiany. Z powodu trudności materialnych Freinet przeniósł się wraz z żoną do Vence, gdzie zarówno władze administracyjne, jak i kler niechętnie odnosiły się do świeckości jego szkoły, skutkiem czego został przeniesiony na emeryturę. Podjął wówczas współpracę z noblistą Romainem Rollandem i w 1935r. Powstał Front Obrony Praw Dziecka. Wkrótce jednak, w latach 1934 – 1935, wybudował i założył własną, prywatną, eksperymentalną szkołę w Vence, która stała się centrum ruchu Nowoczesnej Szkoły Francuskiej.

Ten dynamiczny rozwój przerwał wybuch II wojny światowej i osadzenie Freineta w obozie koncentracyjnym (III.1940 – X. 1941). W tych nieludzkich warunkach napisał jednak dwie książki: „Nowoczesną Szkołę Francuską” i „Rady dla rodziców”. Jego szkoła została zamknięta. Po zakończeniu działań wojennych Freinet wrócił do przerwanej działalności pedagogicznej i organizacyjnej i w 1957r. Doprowadził do utworzenia Międzynarodowej Federacji Ruchu Szkoły Nowoczesnej (FIMEM).

Do upowszechnienia pedagogiki Freineta w Polsce najbardziej przyczynili się: Halina Semenowicz, Aleksander Lewin, Wanda Frankiewicz i Zofia Napiórkowska. Współcześnie w naszym kraju działa Polskie Stowarzyszenie Animatorów Pedagogiki Celestna Freineta w Otwocku.

Myśli pedagogiczne:

- „szkołę należy traktować jako część życia społecznego, jako naturalne miejsce, gdzie uczeń może żyć i działać podlegając ogólnym prawom życia społecznego a nie sztucznym prawom życia szkoły”
- „przyszły ustrój demokratyczny przygotowuje się przez demokratyczne wychowanie”
- „zaufajcie dzieciom, bo one są twórcami przyszłości”
- „pomóżmy dziecku w trudnościach, podtrzymujmy w nim chęć i potrzebę dobrej roboty i sprawy, aby to ono nas pytało, prosiło o radę”

Celestyn Freinet wyróżnił trzy podstawowe czynniki, które, jego zdaniem, mają szkodliwy wpływ na proces kształcenia. A są to:

- lekcje podzielone na poszczególne przedmioty;
- podręczniki, które jego zdaniem trzymają w jarzmie zarówno ucznia, jak i nauczyciela;
- stereotypowe ćwiczenia, wykonywane przez cały zespół klasowy.

Techniki freinetowskie:

Dlaczego techniki, a nie metody? – otóż wg niego pojęcie „technika”

jest znacznie szersze aniżeli pojęcie „metoda”, ponieważ „technika”

składa się z:

- organizacji pracy

- metod działania
 - materiałów i narzędzi
 - człowieka umiającego się tym wszystkim posłużyć
- Jego idea eliminowała podręczniki szkolne i tradycyjne sposoby prowadzenia zajęć lekcyjnych. Wykorzystywała swobodną ekspresję, aktywność i twórcze działanie dziecka. Oparta na pracy – zabawie, która najbardziej odpowiadała potrzebom dzieci.
 - Uważał, że metodyka, którą się w szkole stosuje tłumi i ogranicza potrzeby komunikowania się.
 - Uwzględnia indywidualny rozwój dziecka. Obserwacja i poznanie dziecka na tle jego warunków środowiskowych to niezbędne przesłanki do określenia potrzeb dziecka.

Pedagogika Freineta:

- podmiotowość dziecka i nauczyciela
- humanizm
- twórcza aktywność dziecka i nauczyciela
- otwartość
- demokratyczne wychowanie
- nauka oparta na własnych doświadczeniach dziecka (pozytywnych i negatywnych)

Trzy podstawowe elementy koncepcji pedagogicznej:

- przekonanie o konieczności organizowania dzieciom szerokich kontaktów ze środowiskiem przyrodniczym, społecznym i kulturalnym w celu rozwinięcia zainteresowań i umożliwienie dzieciom swobodnej twórczości
- przeświadczenie o zasadniczej wartości w rozwoju dziecka różnorodnych form ekspresji, czyli wychowanie przez ukierunkowaną przez opiekuna pracę
- spółdzielcze formy pracy wychowawczej i dydaktycznej

Założenia programowe przełożone na konkretne metody i formy pracy:

- Swobodny tekst – forma ekspresji, będąca podstawą nauczania języka ojczystego.
- Gazetka szkolna i korespondencja międzyszkolna – naturalna motywacja dzieci do aktywności, wynikające z potrzeb społecznych.
- Doświadczenia poszukujące – droga do samodzielnego zgłębiania matematyki, nauk przyrodniczych, historii i geografii.
- Rysunek, malarstwo i swobodna muzyka – ekspresja uzupełniająca w sferze uczuciowej i artystycznej, dająca możliwość wyrażania treści nie dających się przekazać werbalnie (funkcja terapeutyczna) oraz umożliwiająca kontakt z kulturą.
- Fiszki autokorektywne i problemowe, plany pracy, wykresy osiągnięć – formy samokształcenia i samooceny.
- Autentyczny samorząd uczniowski – podstawa wychowania społecznego.

POSTAWA NAUCZYCIELA „freintenowca”

- oddanie pracy
- otwartość na zmiany/na drugiego człowieka
- kreatywność, ciekawość
- ciągłe doskonalenie
- wytrwałość i cierpliwość
- tolerancja
- dobroć,
- upór
- empatia
- uczciwość zawodowa
- szacunek
- czujność
- Skromność

- W 2016r. zostało założone Polskie Stowarzyszenie Animatorów Pedagogiki Celestyna Freineta. Siedzibą Stowarzyszenia jest Ostrów w gminie Przemyśl.
- W Polsce znajdziemy placówki pracujące w oparciu o założenia nurtu Celestyna Freineta, polega to na zaproszeniu do placówki co dwa miesiące animatora, który prowadzi zajęcia.
- We Wrocławiu zajęcia te odbywają się w przedszkolu nr 92.
- Na stronie internetowej tego właśnie stowarzyszenia możemy znaleźć polecane strony internetowe poszerzające wiedzę na temat tego nurtu, również o placówkach zagranicznych.
- W Poznaniu 1 września 2014r powstała Szkoła Cogito
- SP nr 37 w Tychach
- Freinet Grupa Gdańska

Jakie elementy warto wprowadzić do tradycyjnej placówki?

- FISZKI SAMOKONTROLNE
- GAZETKA SZKOLNA
- SWOBODNA EKSPRESJA ARTYSTYCZNA
- KORESPONDENCJA MIĘDZYSZKOLNA
- PLAN PRACY UCZNIĄ
- MOTYWACJA
- POZYTYWNA OCENA

Czerpanie z pedagogiki freinetowskiej otwiera możliwości unowocześniania treści, metod i organizacji pracy szkolnej. Odgrywa niemalą rolę w doskonaleniu pedagogicznym nauczycieli. Może przyczynić się do wypełnienia formalizmu, werbalizmu i rygoryzmu w pracy szkolnej. Pedagogika ta rozwija się i uszczegóławia obejmując swoim zasięgiem coraz to nowe kręgi zagadnień dydaktyczno-wychowawczych. Korzystanie z tej pedagogiki nakłada obowiązek stałego śledzenia przemian, jakie się w niej dokonują. Wymaga to nieustannych studiów, a nawet eksperymentowania, uwzględniając nasze potrzeby i warunki, a zarazem rozwijających te idee (kursy, spotkania). Pedagogika freinetowska jest w założeniu pedagogiką otwartą, świadomie wchłaniającą różne idee i propozycje. Tak też należy

ją traktować czerpiąc z niej pełną garścią dla wzbogacenia naszego systemu wychowawczego, który w założeniach jest również systemem otwartym.

UTRUDNIENIA W MATERIALIZOWANIU IDEI FREINETA

- klasa powyżej 20 dzieci może mieć problemy ze swobodną ekspresją
- indywidualizacja nauczania zajmuje więcej czasu
- nauczyciele nabywają materiały pomocnicze na koszt własny
- przeciętny nauczyciel ma problem z organizacją różnych

a zarazem jednoczesnych czynności

➤ nauczyciele nie są przygotowani do pracy, nauczają tak jak uczono ich samych

- Strach rodziców przed nieznanym
- Brak stawiania ocen
- Czy dzieci poradzą sobie z samodyscypliną?
- Infrastruktura przedszkola
- Brak podręczników

SZKOŁA TRADYCYJNA VS SZKOŁA FREINETOWSKA

- Tradycyjna
 - Uczeń postrzegany jest jako puste naczynie, do którego nauczyciel wlewa wiedzę. Jego zadaniem jest słuchać i wykonywać polecenia nauczyciela.
 - Nauczyciel jest centralną postacią w klasie. Naucza frontalnie wszystkich uczniów w tym samym tempie, w ten sam sposób. Indywidualne podejście do dziecka jest obowiązującym go ideałem, prawie niemożliwym do wcielenia w życie, w klasie dzieci jedno rocznikowych, realizujących w danej chwili te same treści programowe.
- Freinetowska
 - Szkoła Celestyna Freineta jest radosna, twórcza, daje możliwość osiągnięcia

- sukcesu każdemu uczniowi.
- Praca nauczyciela wykorzystującego techniki Freineta jest trudna, ale warta wysiłku, może ona doprowadzić w rezultacie do realizacji najważniejszego zadania wychowawczego, jakim jest współudział nauczyciela w rozwoju osobowości dziecka.

Zosia Pietruszewska kl.7D